

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 7

Lýsingarprísir fyri mm: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 14. februar 1948

Bladið verður bilagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,00 + porto um fjórðingsárid

22 Árg.

Til veljararnar!

Tessverri rökka eg og Öregaard ikki at halda fund i öllum plássum.

Eg skal tí mína, Öregaards og flokksins vegna biðja öll tykkum, ið vit ikki hava høvi at flyta röðu fyri um okkara javnaðarmannastöðuna til hetta valið at umbera okkum.

Stýrisskipanin, ið talan er um nú at fáa samtykt á Danatingi aftaná at hon er samtykt á Løgtingi, er meinlik tí uppskoti til stýrisskipan, sum javnaðarmenn fóru til seinasta lögtingsval við.

Tað er ein gleði hjá okkum at kunna møta veljarunum aftur við hesum úrsliti.

Tað er náttúrligt, at allir Føroyingar, ið vilja hava arbeidsrø, og sum kunnu góðtaka uppskotið til stýrisskipanaruppskotinum, sína atkvøðu at fara niður á Danating at leggja seinastu hond á verkið.

Sum umboðsmenn fyri fiskimanna- og arbeidararørsluna, fyri figgarligari og andaligari heilari og hollari frigeran av tí minnimenta vilja vit, hvør av okkum ið so valdur verður, halda fram við tí arbeiði og teirri stremban, ið javnaðarflokkurin á Føroya Løgtingi hevur haft fyri arbeiðs- og fiskimannin og allar stættir, ið treingja til og trúa eftir at verða lyftir upp til menniskjalig kor.

Eitt hitt fyrsta, ið nú er at gera, er at vaska av tann skammblett, sum hin føroyska sosiala forsorgin er fyri Føroyar, so langt sum hon liggur niðan fyri minstakravið, sum sjúk, gomul, avlamisfólk, einkjur og einkjubørn o. s. fr. hava rætt at seta til hitt almenna.

Til at loysa hesa uppgávu vilja vit ongar kreftur og einki arbeiði spara annaðhvørt tað verður á Danatingi ella á Føroya Løgtingi.

Av øðrum málum, sum standa okkum fremst at fara undir kunnu nevast:

1) Fullan og heilan virkis- og veiðirætt i Grønlandi og fremjan av øllum vinnulivi á sjógv og landi.

2) Bestu samskipan við Danmark við vörubýti til frama fyri okkara fiskasölu.

3) Nýskipan av finansiering av okkara húsabygging, so hon kann verða eins lótt at fara undir hjá einstaklingum, samtökum og kommunum sum tilfelli nú er i Danmark.

4) Betri finansieran av vinnulivinum.

5) Umskipan av atgongumöguleikunum til skúlaskaps og lesnað, so ikki peningurin, men einans gávurnar verða avgerandi fyri, hvør ið verður at nema hægri lærdóm.

6) At farið verður beinavegin undir byggingina av sjúkrahúsinum sambært heildarætlanina hjá Dahl og Debess-Joensen læknum, við sjúkrahúsinum á Tvøroyri sum fyrstu byggingina o. s. fr.

Plásstrot forðar at taka fleiri dømi fram. Men vit — hvør okkara, Öregaard ella eg, ið valdur verður — vilja seta tað sum mið og mál i okkara virki sum fólkatingsmaður og politikkari i síni heild at lyfta ta føroysku tjóðina i øllum føri á hædd við tað besta, sum Nordanlandini og onnur frælslynt lond, hava givið fólkinum sosialt, mentunarligt og figgarligt.

Við hesum brennandi i sinni okkara biðja vit um fólksins álit.

I Havn 10.—2.—1948.

P. M. DAM

Harra

Thorsten Petersen,
fólkatingsmaður.

Afturkomin til Havnar lisið oljugrein tygara.

Vegna plásstrot vil eg fyri fyrst svara tygum við bara at sláa fast við tingmonnum sum vitni.

at tygum vóru rúkandi imóti, at lögtingið við leigu ella á annan hátt brúkti oljubingini i Seyrvági.

at tygum royndu at fáa meirilutan i landsnevndini at selja hvalastöðuna „Sperm“ bingini fyri 50.000 kr. til lysesgoymslu — tað bar væl til, hildu tygum, at rulla bingini oman á sjógv og sleipa tey til hvalastöðina —

at tygum nýttu allar mögu-

leikar fyri at fáa oljubingini, millum annað fluttu tygum fram, at bingini einki dugdu — seinri hava kónir menn avsanna tygara ummæli við at váttað, at tey eru „hypermodernað“ og heilt „upp to date“ i allar mátar.

at tygum stríddust „sum tikarin fyri unga sinum“ imóti, at Lögtingið keypti oljubingini i Söldarfirði — allir fólkaflokksmenn fylgdu tygumuttan Hákon Djurhuus, hann legði — sær til heiður — hart at og imóti tygum —

at tygum i hesum tygara stríði og bardaga imóti lögtingsins keypi av oljubingunum ikki aftraðu tygum við at ræða við, at skip okkara komu at liggja, um vit — lögtingið — tóku oljuna, tí oljuseljararnir vildu tá ikki lata okkum fáa olju til sölu.

at tygum spentu alla orku tygara fyri at forða byggingini av oljubrúnni i Söldarfirði og

at tygum harvið hava verið ein hövuðsmeinhogin fyri stórinflytan av olju, hvarvið land okkara kundi komið at keypt oljuna biligari og haraftrat spart einar 40 krónur fyri tonsið i farmagjaldi.

at tygum soleiðis — sum á sinni við Astoria brævinum viðvikjandi niðursetan av tryggingarpremiuni — hava kostað og i eina framtíð enn kosta Føroya sjóvinnu dýran, dýran pening — tygum kundu hóskandi sum banka- og talmaður rokna fiskimonnum og reiðarum út, hvussu nógv hundradúsund —

at tygum ikki hava kunnað rongt eitt einasta av mínum tölum i Føroya Social-Demokrati viðvikjandi ovurprísinum, oljan hevur haft.

at tygum ikki kunna banna uppá, at tygum ikki alla tíðina hava verið vitandi um henda ovurpris, men kortini tagt við honum og tolt hann.

at tygum ikki hava prógvað, at aðrir hövdu uppgivið at keypa oljubingini i Söldarfirði — tygum kundu hóskandi spurt oljuvin tygara, um hann ikki frá rætta viðkomandi hevði fingið uppá hövðið fyri at hava umboðað oljumagnatarnar so illa, at tað var hent, at tingið hevði fingið oljubingini —

at tygum i nevndini, ið hevði við oljumálið at gera, kvikur

tóku undir við, at teir, ið leigaðu oljubingini — millum aðrar hevur oljuvinur tygara viljað leigað — skuldu gera oljubrúna, við hvørjari stöðu tygum vistu, at tað var ikki brúnni, tygum vóru imóti, men at landið skuldi ganga fram um privatmannaintressurnar.

at tygum i landsnevndini hava sagt sum gleðilig tíðindi, at nú var talan um, at oljusölnurnar fóru undir at gera stór oljubingi fyri at flyta oljuna inn i stórum skipum beinleiðis frá oljulondunum, og

at tygum sigurstoltur lótu okkum „óvitingar“ fáa loyvi at vita, at ein tilik oljuinnflytan vildi i fyrstu syftu koma at spara um 700.000 kr. — og hóast hesi tygara egnu töl royna tygum at billa fólki inn, hvussu peningoyðandi eg eri við at hava fingið ein meiriluta við mær at keypa oljubingini fyri um 300.000 og roynt at fingið igjøgnum bygging av eini oljubrúgv fyri upp móti 300.000, sum, bæði töluni lögd saman, ikki er meiri enn ein partur av tí, ið vit eftir tygara egna „fortaliti“ vildu komið at vunnið ella spart fyrsta árið.

Tygum eru ikki smæin maður, harra danski fólkatingsmaður, at tygum ikki kunna tygum at tiga um Tryggingarsambandið.

Allir tingmenn vita, at tygum sum úlvur á skó hava barst imóti hesum landsins besta tiltaki, sum hevur spart landinum fyri milliónur, sum annars vildu verið farnar til útlendskar kapitalistar.

Eg eri glaður og stoltur yvir, at tað júst kann leggjast mær fyri at vera tann, sum uppi i Tinginum á fyrsta sinni bardist — eisini sum úlvur á skó — fyri, at landið tá skuldi taka tryggingina, og at eg hevði ta æru javnaðarflokksins vegna at siga (viðvikjandi einum fjarriti frá Føroyingi i Bretlandi um, at bretska feløg og Bretar ikki vildu tola, at Føroyar tóku einkarrætt til alla landsins trygging) at tað fóru Føroyar at avgera og ikki bretska privatfeløg lika so litið sum tann bretska stjórnin, sum hevði lovað ikki at blanda seg i okkara innanlands stjórnarviðurskiifti.

Tygum klikkja Tryggingar-